

Цього року відомому українському істориківі-славісту, дійсному членові НТШ (від 28 березня 1992 р.), голові Славістичної комісії НТШ (1992—2006) Володимирові Чорнію виповнюється 80 років.

Народився В. Чорній 15 липня 1931 р. у с. Киданові (тепер Буцацького району) на Тернопільщині. Закінчив Киданівську початкову школу. Вже 11-річним із захопленням читав „Історію України“ Д. Дорошенка, брав участь в учнівському історичному гуртку. З 1945 по 1948 р. навчався у Буцацькій середній школі. 1948 р. вступив на історичний факультет Львівського університету ім. І. Франка. За винятком п'яти років, коли очолював Дрогобицький педінститут (1968—1973), решту життя працював у ЛДУ. В. Чорній обіймав такі посади, як лаборант, асистент, доцент, завідувач кафедри, професор, заступник декана, декан. Майже вся науково-педагогічна кар'єра Володимира Павловича пов'язана з кафедрою історії південних і західних слов'ян (від 2010 р.— історії Центральної та Східної Європи). Тут закінчив аспірантуру, здобув перший викладацький досвід, тривалий час завідував кафедрою (у 1973—1983 та 1994—1997 рр.), а останніми роками (від 2004 р.) є її професором. Як завідувач кафедри Володимир Павлович дбав про її кадровий склад, розширення навчальних курсів, поглиблення їх змісту, залучення до роботи наукових семінарів кафедри талановитих студентів.

Володимир Павлович підготував десятки лекційних навчальних курсів — і загальних, і спеціальних. Він брав участь у написанні та редагуванні підручника „Історія південних і західних слов'ян“ (К., 1987), був співавтором навчальних посібників „Лужицькі серби. Посібник з народознавства“ (Львів; Будишин, 1997); „Історія країн Центрально-Східної Європи“ (Львів, 2001).

1966 р. В. Чорній захистив кандидатську дисертацію, присвячену Квітневому повстанню 1876 р. в Болгарії. Монографія українського вченого, присвячена цій події, була відзначена схвальними відгуками істориків кількох країн.

У грудні 1971 р. Володимир Павлович започаткував особисті контакти з болгарськими вченими. А

після укладення в 1974 р. угоди про співпрацю між Львівським і Велико-Тирновським університетами його поїздки до Болгарії почастишали. 1980/1981 н. р. В. Чорній працював у Велико-Тирновському університеті. Також брав участь у міжнародних наукових форумах, які організувала Болгарська академія наук, Софійський та Велико-Тирновський університети.

Упродовж останніх десятиліть тематика наукових досліджень В. Чорнія значно розширилася й охоплює історію української славістики, зв'язки України зі слов'янським світом, процес націотворення та національні рухи в країнах Центрально-Східної Європи, сорабістику тощо. Про діапазон його наукових інтересів свідчать сім тематично різних кандидатських дисертацій, написаних і захищених під його керівництвом.

Проф. В. Чорній написав більш ніж 200 праць. З-поміж них „Історія Болгарії“ (Львів, 2007), перше українськомовне видання, у якому висвітлена понад 1300-літня історія болгарського народу: від його етногенезу та утворення власної держави і дотепер.

У Болгарії високо оцінили внесок українського вченого у вивчення історії й культури болгарського народу. В. Чорній нагороджений трьома болгарськими урядовими медалями (1978, 1981, 1984), почесним знаком „Марін Дрінов“ Болгарської академії наук (2010).

Володимир Павлович провадить велику науково-організаційну роботу. Від 1974 р. був відповідальним редактором наукового збірника „Проблеми слов'янознавства“. З 1992 р. В. Чорній — директор Інституту славістики Львівського університету, що сприяє передусім тіснішій співпраці славістів історичного та філологічного факультетів, а також учених інших кафедр університету, предметом зацікавлення яких є слов'янознавча проблематика. В. Чорній — ініціатор проведення і голова оргкомітету Міжнародного славістичного colloquium. Цей традиційний науковий форум дає змогу славістам із різних країн поділитися з колегами результатами своїх наукових пошуків, обговорити дискусійні питання, отримати інформацію про найновіші здобутки в галузі славістики, налагоджувати і підтримувати особисті контакти.

З нагоди 80-річчя бажаємо шановному Володимирові Павловичу щасливого довголіття, великого запасу сил та енергії, творчої наснаги в ім'я розвитку української славістики.

Феодосій СТЕБЛІЙ,
Тамара ПОЛЕЦУК

Про Івана Михайловича Дзюбу написано чимало. Це переважно цікаві й глибокі спостереження, які певною мірою розкрили „феномен Дзюби“. Однак, повторюючи за Мирославом Поповичем: „...А головне про Дзюбу і не сказано“. Напевне, міне ще немало часу, аби ми, котрим випала щаслива можливість спілкуватися з Іваном Михайловичем, змогли досягнути, що він,

як сказав Вадим Скуратівський, „рішуче випередив усіх своїх сучасників“, випередив не лише у прогнозуванні поразки СРСР, а й в „усвідомленні загрози у сфері культури і політичної та інформаційної свободи“, про що він, як завжди мужньо й прямо, каже в наші дні, бо розуміє, що „майбутнє України — як України: зі своїм минулим і своїм майбутнім, — а не як уламку „руського мира“, — знову опиняється під загрозою“. Але Дзюба не був би Дзюбою, якби не продовжив: „Та хай це додає нам не лише гіркоти й болю, а, над усе — сили працювати задля буття собою: у світі, де кожен або Є СОБОЮ, або ЙОГО НЕ СТАЄ“.

Очевидно, нема потреби переказувати в цей ювілейний рік біографію Івана Михайловича, бо